

Falklandsöarna – känslig fråga i Argentina

Några steg in på den argentinska sidan av gränsen mot Bolivia välkomnar en skylt till staden La Quiaca, och informerar om att det är 5 121 km till Ushuaia, på Eldlandet i andra änden av Argentina. Ett stort land, med fokus på en mycket liten ögrupp: 50 meter längre in står nästa skylt: "Las Malvinas son Argentinas".

Detta lär sig varje argentinskt barn tidigt: Malvinas – Falklandsöarna – är argentinska, ockuperade av Storbritannien. Öarna finns med på varje argentinsk nationalskarta och anspråket på dem är inskrivet i den argentinska konstitutionen

"Malvinasfrågan, ställer nutiden intill kampen för oberoende från kolonialmakernas Europa."

För 30 år sedan pågick Falklandskriget. Minnet firas med politiskt spel i höjt tonläge: Storbritannien har skickat en uniformerad prins William och ett toppmodernt krigsskepp till öarna. En kolonial provokation, tycker Argentinas president Cristina Fernández Kirchner. Med stöd av argentinarna, FN, ett samlat Latinamerika, Desmond Tutu och en och annan amerikansk skådis kräver hon att briter kommer till förhandlingsbordet. David Cameron vägrar, och kastar kolonialistepitetet tillbaka: Argentina vill köra över öborna.

KAMPEN MELLAN regeringarna handlar om kontinentalsockeln och folkträten, Antarktis och nyupptäckta oljefyndigheter vid Malvinas, maktspel med två låsta positioner: att Malvinas tillhör Argentina är inte förhandlingsbart, att Falklandsöarna ska vara brit-

tiska är det inte heller.

Men varför skriver föreningar, företag, kvarterslokaler, tidningar och väggklottare *Las Malvinas son Argentinas* över hela sitt väldiga land, med redan övertygade invånare? Varför är Malvinas, med knappt en halv procent av Argentinas landyta, så viktiga?

Jag frågar argentinare, och en sak blir klar: det handlar mindre om själva öarna och mer om symboler och psykologi. Och om historia.

Malvinasfrågan, säger någon, ställer nutiden intill kampen för oberoende från kolonialmakernas Europa. Två gånger försökte engelsmännen invadera Buenos Aires i 1800-talets början. Två gånger blev de utkastade. Det mindes man när militärdiktaturens Argentina 2 april 1982 ockuperade Malvinas – vänta, språket är en del av konflikten:

det heter "återtog", påpekar också de som med avsky berättar om hur Buenos Aires gator fylldes av hejklackar som jublade åt kriget. Det var ett rus, man räknade med seger, igen. Medan oppositionsledare stödde generalerna frös uselt utrustade argentinska soldater i den kalla södern, en del av dem torterades av sina överordnade. Militärerna var tränade att bekämpa den "inre fienden". När den första brittiska attacken kom, i Sydgeorgien, som ingår i det omtvistade atlantiska ö-paketet, kapitulerade befälhavaren och tortyr-experten Alfredo Astiz, känd som Dagmar Hagelins bane-man, omgående utan strid.

I början av maj sänktes den argentinska kryssaren General Belgrano, i juni var kriget över.

Diktaturen föll men slapp

Argentinska soldater tillfångatagna på Falklandsöarna efter det förlorade kriget för 30 år sedan.

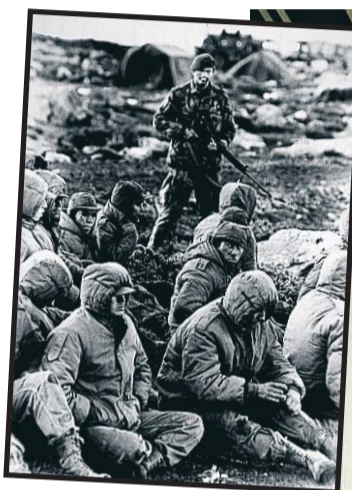

FOTO: SCANPIX

stå till svars: den nyfödda demokratin strök streck över dess brott, och talade inte om kriget: det var ju så många som hade jublat. Soldaterna var levande påminnelser om skammen. De tegs ihjäl – många tog livet av sig.

Först med 2000-talets upprivna amnestilagrar och rättgångar mot ansvariga för diktaturens brott har krampen börjat släppa. La presidenta är alltid tydlig med att Argentina inte tänker kriga för Malvinas – och kan just därför driva kravet på öarna.

I BUENOS AIRES klistrar i vår ungperonister upp affischer med Malvinasbild och texten *Suveränitet är att ta igen det som är vårt*. Det låter som ett revanschkrav, rösten hos en bestulen, eller upprättelsebehovet efter skamvrån. Och Malvinas ska lösa detta.

Det handlar inte om öarna, Malvinas är en myt som liknar den heliga graalen, säger Luis Alberto Romero, framstående argentinsk historiker.

– Argentinare i allmänhet har ingen kontakt med de verkliga Malvinas. Vi vet inte hur de är eller vad vi skulle

Luis Alberto Romero

President Cristina Fernández de Kirchner talade direkt i TV till sina landsmän på 30-årsdagen av Argentinas försök att återta Falklandsöarna.

FOTO: DAVID BERJLUND

kunna ha dem till – i alla fall inte innan oljan – men de mobiliserar, vi har bestämt att nationen Argentina inte är komplett förrän vi har dem.

I februari publicerades ett förslag till en alternativ vision om Malvinas, av Romero och 16 andra argentinska debattörer. De föreslog en avmytologisering, kan man säga: öppen diskussion, ljus på argumenten.

– Och vår idé är att man måste föra dialog också – och främst – med de falkländare som bor på öarna, säger Luis Alberto Romero.

De drygt 3 000 öborna är Storbritanniens starka kort – de vill ju fortsätta vara briter. I Argentina avfärdas de som part i konflikten och kallas

"inplanterade" av argentinare vars förfäder kom till Sydamerika ungefär samtidigt som öarna befolkades.

I längden kommer man knappast förbi öborna, men för många blev den alternativa visionens öppning mot dem ett kvitto på att de var "förrädare" och "kolonialmakernas agenter". Men Luis Alberto Romero är försiktigt hoppfull.

– De reaktionerna var väntade. Däremot förvånades vi av att så många tyckte att vår idé var intressant. Vi fick 1100 sympatyttringar och 75 svar med grova förolämpningar. Något betyder det. Jag tror inte att man blir bannlyst för den här frågan i dag.

DAVID BERJLUND